

גורית קדמן - כלת פרס ישראל - תשמ"א

מאת
רות אשכנזי

בהשקפת עולמה הזדהתה תמיד עם האדם העובד. גורית קדמן ראתה בהסתדרות מוסד, שתפקידו לקדם את האדם העובד וגם לדאוג לפיתוחו הרוחני והתרבותי. השקפה זו הניעה אותה לטפח מסגרות לרקודייהעם ואת המפעל לטפוח רקודייעדות, במסגרת המרכז לתרבות ולחינוך של ההסתדרות.

גורית הקימה דור ממשיכים למפעל חייה, הפועלים בדבקות ובהתמדה, בהפצת הערכים שעליהם מושתת מפעלה.

אישיותה משכה אליה את הכוחות שהיו פזורים ברחבי הארץ, כדי להקים דור מדריכים ובעקבותיהם אלפי רוקדים.

עם קבלת פרס ישראל, שוחחנו.

"האם בעיניך את ראויה לקבל את פרס ישראל?" - שאלתי. "כן" - ענתה בבטחה "אני חושבת שזה בסדר, שאני מקבלת את הפרס. הייתי יכולה לקבל אותו כמה שנים מוקדם יותר", הוסיפה בחיוך ובהחלטיות גוריתית טפוסית. "אך יחד עם זאת, אני חושבת שהיה לי מזל גדול; תקופת החלוציות, העלייה השלישית, נשאה אותי על כנפים. זו היתה תקופה חד-פעמית, שקשה להסביר את הלך הרוח שלה."

גורית רואה עצמה כמקבלת פרס ישראל על התנופה בה קידמה את התפתחות רקודייהעם ועקשנותה להחיותו ושימורו של הרקוד האתני. לדעתה, גם כיום נוצרת אמנות עם, אף כי לא לפי מושגי העבר שלפיהם אמנות צומחת לאט ומשרשים עמוקים. כיום, מה שמבטא את העם הוא "פולקלור עכשווי", פולקלור שמבטא את ימינו. רקודי העם שנוצרים לאחרונה נראים לגורית כיצירה מלאכותית. "אך כנראה שהם עונים על הצרכים של הרוקדים, מבטאים את הפסיכולוגיה שלנו." הרוקדים מוצאים בהם בטוי תנועתי וחשים אתם בנוח.

לדעת גורית ההווה אינו אלא שלב, וקיימת גם תקווה ומבט לעתיד, והיא מקווה, כדבריה, לאינטגרציה של כל המקורות - במלים אחרות, שההתפתחות של רקודייעם ושל רקודייעדות תתבטא בתרבות ולא בתערובת.

כיום שוקדת גורית על כתיבת ספרה "רקוד אתני בישראל", בו היא מקווה לתת תשובות לבעיית כווני ההתפתחות של רקודייהעם והרקוד האתני ויחסי הגומלין ביניהם. □

גורית קדמן, בת השמונים וארבע, החלה בפעילותה הציבורית והחינוכית לפני למעלה מ-50 שנה. באישיותה התבטאו העקשנות, ההתמדה ואהבת-האדם. גורית הצליחה לסלול דרך אל ליבם של בני העדות הרבות, שהתקבצו בישראל מכל קצות עולם, ולכל אוהב מחול-העם.

עיקר תרומתה של גורית לתרבות העממית בארץ טמון ביכולת העצומה, שגלתה עם בוא גלייהעליה לארץ, לעודד את העולים החדשים ולדלות מהם את מכמני התרבות שנשאו עמם עם בואם ארצה ובמיוחד בתחום המחול העממי. כל זאת, כמובן, על רקע התקופה הקשה של קליטת המוני עולים ודאגה לפרנסה ולחיי היום-יום.

גורית טיפחה ביד אוהבת את העדות, פיתחה יחסים מיוחדים עם מנהיגיהן ובנתה אטיאט תשתית של תרבות-עם, שהפכה לנכס לכל עם ישראל בארצו.

שתי אבני דרך נוספות בתרומתה המכרעת של גורית לרקודי העם בישראל: כנסי "דליה", הנחשבים, בצדק, ככנסים החשובים ביותר שהיו בארץ בתחום המחול-העממי, ועידוד מתמיד ועקשני של תרבות המחול של כל העמים והשבטים בארץ: צ'רקסים, דרוזים, ערבים ובדואים. על כל אלה זכתה גורית בתואר הנכבד "אם המחול העממי בארץ".

